

Кредит-Рейтинг

а/с 921, Київ, 01024, Україна
тел/факс: +380 (44) 490 2550, 490 2554
e-mail: office@credit-rating.com.ua
<http://www.credit-rating.com.ua>

Рейтинговий звіт NKLV-003-003
Звіт про рівень кредитного рейтингу позичальника
(оновлення)

Одержувач рейтингу:	м. Миколаїв
Тип кредитного рейтингу:	кредитний рейтинг позичальника
Кредитний рейтинг:	uaBBB
Прогноз рейтингу:	стабільний
Дата визначення:	11.09.2006 р.
Дата оновлення:	27.09.2007 р.
Результат оновлення	підтвердження

Наданий в результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг позичальника визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери ua у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Висновок рейтингового агентства щодо кредитного рейтингу позичальника

Кредитний рейтинг позичальника ґрунтується на результатах аналізу протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року економічних та фінансових показників, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної в розпорядженні комунальної власності, та перспективних планах на майбутнє.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, наданій самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є в розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною.

Історія кредитного рейтингу

Дата	11.09.2006 р.	19.06.2007 р.	27.09.2007 р.
Рівень рейтингу	ua BBB	ua BBB	ua BBB
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	підтвердження

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaBBB характеризується ДОСТАТНЬОЮ кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рівень кредитного рейтингу м. Миколаєва підтримується:

- зростанням обсягу фактичного виконання доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів протягом I півріччя 2007 року на 31,1%, порівняно із відповідним попереднім бюджетним періодом, та наявністю значних сум вільних залишків бюджетних коштів загального фонду бюджету міста, внаслідок чого позикові кошти протягом 2006 року та I півріччя 2007 року на покриття тимчасових касових розривів не залучалися;
- покращенням основних показників соціального розвитку міста протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року: зростанням рівня середньомісячної заробітної плати, збільшенням середньооблікової чисельності працюючих та зменшенням рівня зареєстрованого безробіття до 0,8% у I кварталі 2007 року, що у 2,9 рази менше за середній показник по країні;
- зростанням основних показників, які характеризують рівень економічного розвитку міста протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року: обсягу реалізації промислової продукції, обсягу зовнішньоторговельного товарообороту, обсягу прямих іноземних інвестицій, обсягу інвестицій в основний капітал, обсягу роздрібного товарообороту;
- відсутністю прямого боргу Миколаївської міської ради станом на 01.07.2007 року та помірним рівнем його запланованого зростання, а саме пряме боргове навантаження міського бюджету у 2007 році у разі розміщення у повному обсязі запланованого випуску облігацій внутрішньої місцевої позики складатиме біля 14,0%.

Рівень кредитного рейтингу м. Миколаєва обмежується:

- залежністю доходної частини бюджету міста від надходжень податку з доходів фізичних осіб (питома вага надходжень цього джерела в доходах міста без урахування трансфертів становить більше 70%) при низьких темпах росту середньої заробітної плати протягом 2002-2006 рр., порівняно з темпами росту відповідного показника по країні;
- наявністю надходжень дотації вирівнювання з Державного бюджету, питома вага якої у 2007 році у запланованому з урахуванням змін обсязі доходної частини загального фонду бюджету міста становить 8,0%;
- високим рівнем зношеності основних засобів, в тому числі житлового фонду, об'єктів інженерної інфраструктури міста і необхідністю здійснення значних капітальних вкладень у їхнє відновлення.

Резюме

Представлений аналітичний звіт розкриває основні зміни, які відбувалися впродовж I півріччя 2007 року в соціально-економічній та фінансовій сферах міста Миколаєва та оцінку (через процедуру оновлення рейтингу) їхнього впливу на спроможність Миколаївської міської ради виконувати свої боргові зобов'язання.

Соціальна сфера та економіка міста

Основні показники соціально-економічного розвитку міста протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року наведено у наступній таблиці:

Основні показники соціально - економічного розвитку м. Миколаєва за 2002-2006 роки та I півріччя 2007 року¹

Назва показника	2002 рік	2003 рік	2004 рік	2005 рік	2006 рік	I півріччя 2007 року
Чисельність наявного населення, тис. осіб (станом на кінець звітного періоду), тис. осіб	511,5	509,6	509,0	508,4	507,4	506,2
Середньооблікова чисельність штатних працівників (без урахування малого бізнесу), тис. осіб	141,7	138,9	139,3	140,4	141,6	144,7
Рівень зареєстрованого безробіття, %	0,9	1,2	1,1	1,0	0,8	0,8
Середньомісячна заробітна плата, грн.	513,0	584,6	673,1	860,9	1 016,9	1 216,5
Заборгованість з виплати заробітної плати, млн. грн. (станом на кінець звітного періоду)	14,4	17,2	14,4	10,9	18,4	12,7
Обсяги реалізації промислової продукції в діючих цінах, млн. грн.	н/д	3 378,4	3 952,9	4 586,8	5 253,3	3 593,7
Інвестиції в основний капітал, млн. грн.	665,2	762,7	1 335,4	1 385,1	1 675,0	833,4
Прямі іноземні інвестиції, млн. доларів США (станом на кінець звітного періоду)	56,5	161,1	68,1	68,8	88,0	99,7
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	707,3	681,4	833,3	1 182,0	1 325,3	568,6
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	50,5	64,2	64,1	67,0	55,9	26,4
Обсяг роздрібного товарообороту, млн. грн.	552,3	665,1	936,5	1 242,4	1 958,2	1 235,7

Джерело: Виконавчий комітет Миколаївської міської ради

Населення та трудові ресурси міста

Чисельність наявного населення м. Миколаєва протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року постійно зменшується за рахунок від'ємного природного приросту, негативне сальдо якого не покривається позитивним сальдо механічного приросту населення. При цьому слід зазначити поступове збільшення річної кількості народжених протягом аналізованого періоду, а також зменшення кількості померлих у 2006 році, порівняно з попередніми періодами.

¹ Деякі кількісні дані, які аналізуються у звіті, наведені після відповідного заокруглення. У зв'язку з цим значення одних і тих же показників, які наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових.

Зміни, які відбулися у віковій структурі населення м. Миколаєва свідчать про збільшення протягом 2001-2005 рр. кількості населення віком 60 років і старших, та зменшення чисельності населення віком до 19 років. Подальше «старіння населення» може призвести до загострення проблеми збереження чисельності працюючих у місті в довгостроковій перспективі, та може негативно вплинути на динаміку надходжень до бюджету міста, зокрема, податку з доходів фізичних осіб та єдиного податку.

Ситуація на ринку праці міста протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року в м. Миколаєві характеризується постійним зменшенням рівня зареєстрованого безробіття, показник якого станом на 01.07.2007 р. становить 0,8%, що у 2,9 рази менше за рівень зареєстрованого безробіття в країні. Протягом аналізованого періоду відбувається збільшення чисельності зайнятих в усіх сферах економічної діяльності, хоча профільюючими в місті залишаються промисловість, діяльність транспорту та зв'язку і торгівля. Необхідно відзначити, що важлива роль у формуванні структури зайнятості м. Миколаєва належить малому бізнесу.

Протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року відбувається постійне зростання рівня середньомісячної заробітної плати, яка у I півріччі 2007 року зросла до 1 216,5 гривень, але, незважаючи на безперервне зростання, починаючи з 2006 року середньомісячна заробітна плата нижча від середнього показника по країні.

Зростання середньомісячної заробітної плати супроводжується поступовим зменшенням заборгованості з її виплати, що станом на 01.07.2007 р. складає 12,7 млн. гривень (6,8% фонду оплати праці, нарахованому за травень 2007 року), з яких 55,6% загального обсягу боргу, припадає на підприємства промисловості.

Промисловий комплекс міста

Провідною галуззю економіки м. Миколаєва є промисловість. Промисловий комплекс представляють близько 900 підприємств, на яких зайнято понад 45 тис. працівників. У I півріччі 2007 року обсяг реалізації промислової продукції підприємствами м. Миколаєва склав 3 593,7 млн. гривень. Обсяг реалізованої промислової продукції у 2006 році в розрахунку на 1 мешканця перевищив показник по країні на 4,9%.

Найбільшу питому вагу за обсягами реалізації промислової продукції займає продукція обробної промисловості, зокрема, металургії та оброблення металу, машинобудування і харчової промисловості.

В цілому протягом 2002-2006 рр. робота промислового комплексу міста характеризується постійним збільшенням обсягів промислового виробництва, хоча в галузевому розрізі відносно стабільний ріст відбувається лише в металургії та обробленні металу і у харчовій промисловості та переробленні сільськогосподарських продуктів.

Найбільшими підприємствами промисловості у місті є ДП «НВКГ «Зоря-Машпроект», ДП «Суднобудівний завод ім.61 Комунара», ВАТ «Дамен Шіпярдс

Океан», ВАТ «Миколаївський глиноземний завод», ВАТ «САН Інтербрю Україна», ЗАТ «Лакталіс-Миколаїв», ними було забезпечено надходження до бюджету міста у I півріччі 2007 року у розмірі 17,5% доходної частини бюджету міста, за винятком трансфертів.

Транспорт

Транспортна інфраструктура міста складається з зовнішнього транспорту (залізничні шляхи, автомобільні дороги, аеропорт, морські та річкові порти), магістральної вулично-дорожньої мережі та маршрутної мережі громадського транспорту.

Протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року робота транспортного комплексу міста характеризується постійним збільшенням обсягу перевезених вантажів. В напрямку пасажирських перевезень відбувається зростання кількості пасажирів перевезених автомобільним транспортом та стрімке зменшення перевезень водним транспортом. Одночасно відбувається збільшення обсягу оброблених вантажів на морських та річкових причалах. Це свідчить про зменшення рухомого складу водного транспорту та переорієнтацію морського та річкового транспортного господарства міста зі здійснення самостійних перевезень вантажу та пасажирів на, переважно, оброблення вантажів.

Слід зазначити, що місто має розвинуту мережу громадського транспорту. Зважаючи на те, що переважна кількість пасажирів перевозиться громадським електротранспортом та автобусами, які працюють у звичайному режимі руху, та враховуючи зручність зазначених видів транспорту, можна зробити висновок, що ця сфера потребує значних капітальних вкладень на оновлення рухомого складу.

Інвестиційна активність

Протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року відбувається значний ріст капіталовкладень в економіку м. Миколаєва. А саме, обсяг інвестицій в основний капітал, освоєний підприємствами протягом I півріччя 2007 року на 80,5% більше за обсяг інвестицій, освоєних у I півріччі 2006 року. У розрахунку на одного мешканця обсяги інвестицій в основний капітал у I півріччі 2007 року, як і в попередніх періодах, перевищують середні показники по країні. Основним джерелом капітальних вкладень в основний капітал залишаються власні кошти підприємств, що свідчить про підвищення інвестиційної активності підприємств промислового комплексу м. Миколаєва, які є основними споживачами інвестиційних ресурсів. Також протягом зазначеного періоду відбувається поступове збільшення частки фінансування за рахунок кредитів банків та інших позик.

Житлове будівництво

Протягом 2002-2005 рр. щорічний обсяг введеного в експлуатацію житла за рахунок усіх джерел фінансування в м. Миколаєві мав тенденцію до повільного збільшення, а в 2006 році зменшився на 16,6% порівняно з 2005 роком. Протягом I півріччя 2007 року за рахунок усіх джерел фінансування введено в експлуатацію на 29,9% більше, ніж за аналогічний період 2006 року, хоча у розрахунку на 1 000 осіб наявного населення цей показник на 38,6% нижчий за відповідний показник по країні.

Іноземні інвестиції

Обсяг прямих іноземних інвестицій, залучених в економіку міста, збільшився з 56,5 млн. доларів США у 2002 році до 99,7 млн. доларів у I півріччі 2007 року. Проте обсяг залучених інвестицій станом на 01.07.2007 р. у розрахунку на одного мешканця через зміни умов господарювання суб'єктів підприємницької діяльності на території ВЕЗ залишається на 62,1% нижчим за середній показник по країні в цілому.

У I півріччі 2007 року прямі іноземні інвестиції надійшли з 36 країн світу, найбільші їх обсяги припадають на Канаду, Кіпр, Віргінські острови (Британські) та Нідерланди. Найбільший обсяг прямих іноземних інвестицій було залучено в галузь машинобудування і у підприємства транспорту та торгівлі.

Зовнішньоекономічна діяльність

Розвиток промислового комплексу міста, зокрема експортоорієнтованих галузей, зумовив значну зовнішньоекономічну активність підприємств міста. У розрахунку на 1 мешканця обсяг зовнішньоторговельного товарообороту міста Миколаєва подовжує перевищувати середній показник по країні.

Протягом 2002-2005 рр. у місті Миколаєві спостерігається стаке зростання обсягу зовнішньоторговельного товарообороту. У розрахунку на 1 мешканця зовнішньоторговельний товарооборот за 2006 рік на 46,1% перевищує відповідний показник по країні.

У товарній структурі експорту у січні-травні 2007 року найбільшу питому вагу мали: продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості, продукти рослинного походження, недорогоцінні метали та вироби з них. У січні-травні 2007 року у товарній структурі імпорту найбільшу питому вагу займають мінеральні продукти і недорогоцінні метали та вироби з них.

У I півріччі 2007 року, порівняно з I півріччям 2006 року, експорт зовнішньоекономічних послуг збільшився на 12,5%. При цьому збільшення відбулось за рахунок послуг обробної промисловості та послуг в операціях з нерухомістю, здаванні під найм та інших послуг юридичним особам. Імпорт послуг

зріс на 8,4%, збільшення відбулось за рахунок послуг в операціях з нерухомістю, здаванні під найм та інших послуг юридичним особам, а також послуг, пов'язаних з посередництвом у торгівлі.

Зовнішня торгівля послугами у I півріччі 2007 року м. Миколаєва характеризується значним, у 5 разів, перевищенням обсягу експорту над обсягом імпорту, що обумовлено наявністю розвинутої транспортної інфраструктури, у тому числі одного річкового та 3-х морських портів, навігація на яких здійснюється цілий рік.

Торгівля і громадське харчування

Зростання попиту на споживчі товари у м. Миколаєві забезпечується збільшенням доходів населення, зниженням рівня зареєстрованого безробіття, а також підвищенням вимог покупця до торговельної мережі, що відображується збільшенням питомої ваги організованих місць торгівлі, зокрема, великих супермаркетів. Завдяки цим чинникам обсяг роздрібного товарообороту торгової мережі м. Миколаєва у I півріччі 2007 року збільшився на 60%, порівняно з відповідним періодом 2006 року. Товарооборот на 1 особу в 2006 році на 45,4% перевищив відповідний показник по країні.

Житлово-комунальне господарство міста

Основними проблемами, пов'язаними з утриманням житлового фонду м. Миколаїв є: велика питома вага будинків, що потребують невідкладного ремонту, а також таких, що перебувають у ветхому й аварійному стані, а також необхідність безбиткового функціонування житлово-комунального господарства шляхом впровадження тарифів, які на 100% відшкодуватимуть витрати не тільки з надання комунальних послуг, але й пов'язані з утриманням будинків, споруд та прибудинкових територій. Для часткового вирішення даних проблем з 06.10.2006 р. Миколаївська міська рада встановила нові тарифи на послуги з тепlopостачання, водopостачання та водовідведення, з 10.11.2006 р. – нові тарифи на утримання житла, а з 01.08.2007 р. в місті було змінено тарифи на вивезення ТПВ.

Комунальна власність

Миколаївська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності, до яких відносяться: рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів та інші кошти, земля та природні ресурси, комунальні підприємства, частки власності у майні приватизованих підприємств, житловий фонд та нежитлові приміщення, інше комунальне майно і майнові права, рухомі та нерухомі об'єкти, визначені відповідно до закону як об'єкти права комунальної власності, а також кошти, отримані від їх відчуження.

З метою наповнення бюджету розвитку, за рахунок якого здійснюються капітальні вкладення місцевого бюджету, місто щорічно виставляє на приватизацію майно, яке перебуває в комунальній власності. Перелік об'єктів комунальної власності міста, що підлягають приватизації, затверджується рішенням міської ради, а визначення ціни об'єкта здійснюється за методикою оцінки вартості майна, затвердженої Кабінетом Міністрів України.

За весь період проведення приватизації майна містом було відчужено понад 900 об'єктів. За період з 2002 по 2006 роки щорічний обсяг надходжень від відчуження майна постійно зростає. У I півріччі 2007 року було приватизовано 50 об'єктів комунальної власності, у результаті чого до міського бюджету надійшло 4 800,0 гривень та виконання річного плану становило 126,3%.

У I півріччі 2007 року від оренди комунального майна до бюджету міста надійшло 3 100,1 тис. гривень, що на 47,4% більше, ніж у I періоді 2006 року.

Земельні ресурси

Земельний фонд м. Миколаєва станом на 01.01.2005 р. становить 25,98 тис. га. Надходження від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення до міського бюджету в 2002-2006 рр. були важливим джерелом наповнення бюджету розвитку міста. Найбільший обсяг надходжень від продажу земельних ділянок припадає на 2005 рік, що пояснюється продажем земельної ділянки суднобудівному підприємству ВАТ «Дамен Шіпярде Океан». У I півріччі 2007 року надходження від продажу землі до бюджету розвитку склали 56,7% уточненого плану за цим показником на 2007 рік.

Бюджет міста

Місто Миколаїв є адміністративним центром Миколаївської області з районним поділом. При цьому, районні у місті ради не створені та зведений бюджет міста включає бюджет одного рівня – міський. Бюджет м. Миколаєва представлений у таблиці у форматі бюджетного балансу:

Бюджет м. Миколаїв протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року, представлений у форматі бюджетного балансу, тис. гривень

Показник	2002 рік	2003 рік	2004 рік	2005 рік	2006 рік	I півріччя 2007 р
Операційні надходження всього	238 234,4	292 520,8	283 996,7	336 605,1	497 790,5	288 379,3
Операційні видатки всього	213 681,5	267 608,1	276 096,4	327 422,4	447 657,4	244 581,4
Операційний баланс	24 552,9	24 912,7	7 900,3	9 182,7	50 133,1	43 797,8
Фінансовий дохід	394,7	202,8	2,8	2,4	9,0	639,4
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	0,0	0,0	3 004,2	1 507,5	587,7	0,0
Фінансовий баланс	394,7	202,8	-3 001,4	-1 505,1	-578,8	639,4
Поточний баланс	24 947,6	25 115,5	4 898,9	7 677,6	49 554,3	44 437,2
Капітальні надходження всього	9 451,2	12 131,1	22 198,7	22 142,2	26 429,2	7 896,8
Капітальні видатки всього	25 148,3	35 359,0	46 438,1	36 212,0	65 747,5	10 105,7
Капітальний баланс	-15 697,1	-23 227,9	-24 239,4	-14 069,8	-39 318,3	-2 208,9
Баланс після капітальних видатків	9 250,5	1 887,6	-19 340,5	-6 392,2	10 236,0	42 228,3
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	0,0	94,0	89,0	95,1	619,3	157,6
Профіцит/дефіцит	9 250,5	1 793,6	-19 429,5	-6 487,3	9 616,7	42 070,7
Фінансування	-9 250,5	-1 793,6	19 429,5	6 487,3	-9 616,7	-42 070,7
Баланс	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Миколаївської міської ради

Виходячи з даних, наведених вище, у I півріччі 2007 року, як і протягом попередніх бюджетних періодів, місто зберігає позитивний операційний баланс бюджету. Необхідно зазначити, що сальдо операційного балансу бюджету міста Миколаєва протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року не має сталої тенденції до збільшення. А саме, у 2004 році спостерігається значне зменшення показника профіциту операційного балансу, порівняно із попереднім бюджетним періодом, через скорочення (у 5,0 разів, порівняно із відповідним показником у 2003 році) позитивного сальдо операційного балансу за загальним фондом.

Зазначені коливання зумовлені зменшенням обсягу податкових надходжень до бюджету міста після набрання чинності Законом України «Про податок з доходів фізичних осіб», та, відповідно, зменшенням у 2004 році фактичного обсягу доходів бюджету міста, які враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів за одночасного збільшення операційних витрат, передусім, через значні темпи зростання заробітної плати працівників бюджетної сфери. Слід зауважити, що, незважаючи на перевищення темпів зростання обсягу операційних видатків загального фонду бюджету м. Миколаєва над темпами зростання операційних доходів, у 2004-2005 рр., як і у попередніх бюджетних періодах, місто подовжує сплачувати вилучення до Державного бюджету. Це призводить до необхідності покриття дефіциту загального фонду бюджету міста у 2004-2005 рр. за рахунок середньострокових позичок в обсягах невиконання розрахунково визначених Міністерством фінансів України прогнозних надходжень доходів бюджету, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів. Крім того, за рішенням Миколаївської міської ради в 2004 році було зменшено плановий обсяг оборотної касової готівки з 0,8 млн. гривень до 0,2 млн. гривень та різницю разом з

надплановими залишками бюджетних коштів (14,8 млн. гривень) було спрямовано на покриття дефіциту загального фонду бюджету.

Дотація вирівнювання з Державного бюджету до бюджету м. Миколаєва почала надходити вже у 2006 році, коли за розрахунками Міністерства фінансів України прогнозний обсяг доходів бюджету міста, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, був недостатнім для фінансування відповідних витрат.

У 2002-2003 рр. бюджет міста має позитивний фінансовий баланс бюджету. Позитивне сальдо фінансового балансу бюджету у зазначених бюджетних періодах було забезпечено надходженнями відсотків банків за користування тимчасово вільними бюджетними коштами на рахунках місцевого бюджету, відкритих в установах банків, та відсутністю прямого боргу, що потребує видатків на його обслуговування. У 2004-2006 рр. внаслідок скорочення обсягу фінансового доходу після переходу на казначейське обслуговування місцевих бюджетів та здійснення видатків з виплати відсотків за кредитами, залученими комунальними підприємствами міста, за функцією «Обслуговування боргу», фінансовий баланс міста мав від'ємне сальдо.

Слід зауважити, що у I півріччі 2007 року з метою зменшення навантаження на бюджет Миколаївська міська рада здійснює активні операції з тимчасово-вільними залишками спеціального фонду бюджету міста шляхом їх розміщення на депозит у банківській установі, внаслідок чого сальдо фінансового балансу набуває позитивного значення.

Профіцит поточного балансу бюджету протягом 2002-2003 рр. спрямовувався на покриття дефіциту капітального балансу. У 2002-2003 рр. загалом бюджет міста було виконано з профіцитом, що забезпечувалось, передусім значними темпами зростання операційних надходжень. У 2004-2005 рр. внаслідок погіршення динаміки податкових надходжень до бюджету міста бюджет міста виконано з дефіцитом у частині загального фонду та профіцитом у частині спеціального фонду.

У 2004 році дефіцит загального фонду бюджету було частково профінансовано за рахунок надпланових залишків бюджетних коштів, що склався станом на 01.01.2004 р., та за рахунок залучених та непогашених середньострокових позичок (на 4,9 млн. гривень). Внаслідок зменшення обсягу готівкових коштів станом на 01.01.2005 р., у 2005 році до бюджету м. Миколаєва, крім середньострокових позичок (обсягом 11,7 млн. гривень), залучало й короткотермінові позички з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів, що виникали у процесі виконання бюджету міста, переважно, в II-III кварталах, на які припадають основні суми видатків на оплату праці, пов'язані з періодом відпусток працівників бюджетної сфери.

Через збільшення обсягів надходжень трансфертів до бюджету міста та підвищення темпів зростання обсягів податкових надходжень у 2006 році та I кварталі 2007 року бюджет міста в цілому було виконано з профіцитом як за загальним, так і за спеціальним фондами. При цьому, протягом 2006 року та I кварталу 2007 року відбувається зростання обсягу надпланових залишків на рахунках бюджету міста,

частину з яких у 2007 році було розміщено на депозит у банківській установі. Станом на 01.07.2007 р. обсяг залишків на бюджетних рахунках м. Миколаєва становив 38,4 млн. гривень (без урахування коштів, що розміщено на депозит), у тому числі на рахунках загального фонду бюджету міста – 29,1 млн. гривень, що складає 5,2% запланованого обсягу видаткової частини загального фонду бюджету міста у 2007 році.

Виконання доходної частини бюджету міста

Протягом 2002-2006 рр. обсяг доходної частини бюджету міста (без врахування трансфертів та коштів, що передаються із загального фонду до спеціального) не характеризується сталим зростанням, що зумовлено зменшення обсягу доходної частини бюджету у 2004 році, внаслідок зменшення після набуття чинності Закону України «Про податок з доходів фізичних осіб» обсягу податкових надходжень.

Податкові надходження є одним з основних джерел формування доходної бази бюджету м. Миколаєва, незважаючи на те, що починаючи з 2004 рр., їх питома вага в доходах бюджету поступово зменшується (з 70,7% у 2003 році до 59,3% у I півріччі 2007 року), за одночасного зростання обсягів трансфертів до бюджету міста. Збільшення обсягу надходжень трансфертів та, відповідно, питомої ваги зазначеного джерела доходної частини бюджету міста протягом аналізованого періоду забезпечується збільшенням обсягів надходжень соціально-спрямованих трансфертів та трансфертів на погашення заборгованості у житлово-комунальній сфері, а також надходженням у 2006 році дотації вирівнювання з Державного бюджету, яку місто у 2002-2005 рр. не отримувало.

Доходну частину загального фонду бюджету міста Миколаєва на 2007 рік (без урахування трансфертів) було затверджено у сумі 334 294,4 тис. гривень, що на 19,1% перевищило показники фактичних надходжень до загального фонду бюджету у 2006 році. Зростання обсягу доходної частини загального фонду бюджету міста у 2007 році, як і попередньому бюджетному періоді забезпечується завдяки збільшенню надходжень податку з доходів фізичних осіб та плати за землю. До загального фонду бюджету міста у I півріччі 2007 року надійшло доходів на 36,5% більше, за відповідний показник у I півріччі 2006 року, а виконання річного плану становило 53,0%.

Доходну частину спеціального фонду бюджету міста Миколаєва на 2007 рік (без врахування трансфертів) було затверджено у сумі 19 705,4 тис. гривень, що, через зменшення обсягу власних надходжень бюджетних установ та надходжень від операцій з капіталом, на 41,2% менше за показники фактичних надходжень до спеціального фонду бюджету у 2006 році. В цілому до спеціального фонду бюджету (без урахування трансфертів та коштів, що передаються із загального фонду бюджету) у I півріччі 2007 року надійшло доходів в обсязі 79,3% річних призначень. Основними джерелами наповнення спеціального фонду бюджету міста у 2007 році, як і протягом попередніх бюджетних періодів, залишаються власні надходження бюджетних установ та доходи бюджету розвитку.

Виконання видаткової частини бюджету міста

Протягом 2002-2007 рр. основними видатковими статтями бюджету міста є фінансування установ бюджетної сфери, державного управління, житлово-комунального господарства, транспорту та будівництва. Обсяг виконання видаткової частини бюджету міста протягом аналізованого періоду постійно зростає та найнижчий показник росту видаткової частини бюджету міста припадає на 2004 рік, який характеризується низькими темпами зростання обсягу доходної частини бюджету міста внаслідок зменшення обсягів податкових надходжень. Збільшення обсягу видаткової частини бюджету відбувається, насамперед, за рахунок збільшення обсягу фінансування установ бюджетної сфери, основними статтями видатків яких залишаються оплата праці та нарахування на неї.

Складовою частиною витрат бюджету міста протягом 2002-2005 рр. були кошти, що передаються до Державного бюджету, проте, починаючи з 2006 року, внаслідок випереджаючого зростання доходної частини загального фонду місцевого бюджету над видатковою, місто почало отримувати дотацію вирівнювання на покриття різниці між розрахунковим обсягом делегованих доходів та обсягом відповідних видатків загального фонду бюджету міста.

Структура видаткової частини бюджету за економічною класифікацією протягом 2002-2006 рр. характеризується значною питомою вагою поточних видатків у загальному обсязі видаткової частини загального фонду бюджету міста та постійним зростанням питомої ваги захищених статей видатків в обсязі видатків загального фонду бюджету, насамперед, за рахунок збільшення питомої ваги видатків на оплату праці та нарахувань на неї.

У I півріччі 2007 року з бюджету міста було проведено видатків (без урахування коштів, що передаються із однієї частини бюджету в іншу) на загальну суму 254,4 млн. гривень, або 42,9% планових показників. При цьому слід зазначити, що відповідно до уточненого плану на 2007 рік приріст обсягу видаткової частини бюджету міста без урахування коштів, що передаються із загального фонду до бюджету розвитку, до фактичного виконання відповідного показника у 2006 році становить 16,5%.

Боргові зобов'язання міста

Станом на 01.07.2007 р. прямий борг Миколаївської міської ради відсутній, сума консолідованого боргу м. Миколаїв, складає 54,5 млн. гривень, у тому числі:

- 1,4 млн. гривень – прострочена кредиторська заборгованість бюджетних установ, що утримуються за рахунок загального та спеціального фондів бюджету м. Миколаїв;
- 3,5 млн. гривень – кредити, залучені комунальними підприємствами міста;

- 49,6 млн. гривень – прострочена кредиторська заборгованість комунальних підприємств.

Протягом IV кварталу 2007 року – I півріччя 2008 року з метою реконструкції автомобільних шляхів та реалізації проектів забезпечення санітарної очистки міста, що фінансуються з бюджету розвитку, Миколаївська міська рада планує здійснити запозичення до бюджету міста шляхом випуску облігацій внутрішньої місцевої позики обсягом 50,0 млн. гривень. Випуск планується здійснити трьома серіями у таких обсягах:

- 10,0 млн. гривень – відсоткова ставка за користування залученими коштами не вище 11% річних, період, на який здійснюються запозичення, – 2 роки, погашення основної суми боргу – не пізніше 31.12.2010 р.;
- 20,0 млн. гривень – відсоткова ставка за користування залученими коштами не вище 11% річних, період, на який здійснюються запозичення, – 3 роки, погашення основної суми боргу за облігаціями – не пізніше 31.12.2011 р.;
- 20,0 млн. гривень – відсоткова ставка за користування залученими коштами не вище 11% річних, період, на який здійснюються запозичення, – 5 років, погашення основної суми боргу за облігаціями – не пізніше 31.12.2013 р.

Відсотки за облігаціями планується погашати щоквартально або один раз за півріччя на умовах, встановлених відповідними угодами. Розрахункове пряме боргове навантаження бюджету міста Миколаєва у 2007 році, з урахуванням запланованого запозичення, а саме співвідношення граничного обсягу боргу станом на кінець бюджетного періоду до запланованого з урахуванням змін загального обсягу доходів без урахування трансфертів та коштів, що передаються із загального фонду до спеціального, складатиме 13,9%, тоді як станом на 01.07.2007 р. цей показник дорівнював нулю.

Висновок

Зважаючи на результати проведеного аналізу, рейтингове агентство прийняло рішення про підтвердження кредитного рейтингу м. Миколаєва на рівні uaBBB, зі стабільним прогнозом.

Генеральний директор

С. А. Дубко

Начальник відділу муніципальних рейтингів

О. В. Шубіна

Провідний фінансовий аналітик

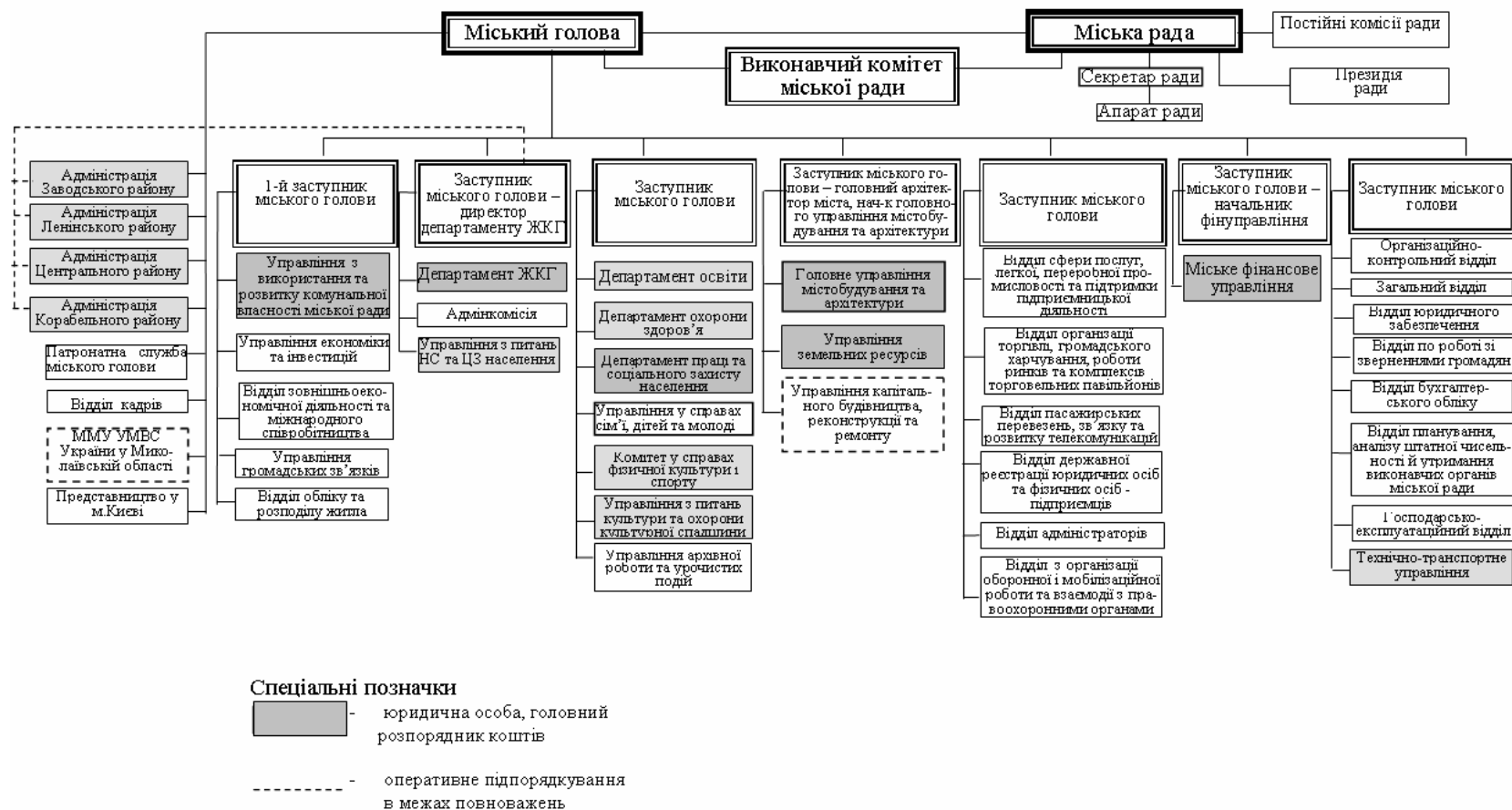
О. К. Самойлова

Фінансовий аналітик

С. О. Затолокін

Додатки

Структура Миколаївської міської ради

Джерело: Офіційний сайт Миколаївської міської ради

Бюджет м. Николаїв протягом 2004-2006 рр. та I півріччя 2007 року з розбивкою на загальний та спеціальний фонди, представлений у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

Показник	2004 р., Загальний фонд	2004 р., Спеціаль- ний фонд	2004 р., Разом	2005 р., Загальний фонд	2005 р., Спеціаль- ний фонд	2005 р., Разом	2006 р., Загальний фонд	2006 р., Спеціаль- ний фонд	2006 р. Разом	I півріччя 2007 р., Загальний фонд	I півріччя 2007 р., Спеціаль- ний фонд	I півріччя 2007 р., Разом
Податкові надходження	177 414,6	4 712,8	182 127,4	211 205,7	6 190,1	217 395,8	267 299,5	8 289,5	275 589,0	170 620,6	5 110,0	175 730,6
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	5 541,9	10 563,1	16 105,0	9 557,7	11 911,2	21 468,9	13 277,6	16 208,2	29 485,7	5 967,0	7 697,4	13 664,3
Отримані трансферти	83 418,4	2 345,9	85 764,3	86 842,7	10 897,7	97 740,4	143 896,0	48 819,7	192 715,7	98 984,3	0,0	98 984,3
Операційні надходження всього	266 374,9	17 621,8	283 996,7	307 606,1	28 999,0	336 605,1	424 473,1	73 317,4	497 790,5	275 571,9	12 807,3	288 379,3
Поточні видатки	144 151,1	11 752,0	155 903,1	220 897,7	15 096,9	235 994,6	279 006,9	18 910,1	297 917,0	148 000,2	10 385,5	158 385,6
Субсидії та поточні трансферти	117 658,2	2 535,1	120 193,3	80 496,0	10 931,8	91 427,8	100 913,8	48 826,6	149 740,4	86 195,4	0,4	86 195,8
Операційні видатки всього	261 809,3	14 287,1	276 096,4	301 393,7	26 028,7	327 422,4	379 920,7	67 736,7	447 657,4	234 195,6	10 385,9	244 581,4
Операційний баланс	4 565,6	3 334,7	7 900,3	6 212,4	2 970,3	9 182,7	44 552,4	5 580,7	50 133,1	41 376,3	2 421,5	43 797,8
Фінансовий дохід	2,8	0,0	2,8	2,4	0,0	2,4	9,0	0,0	9,0	639,4	0,0	639,4
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	3 004,2	0,0	3 004,2	1 507,5	0,0	1 507,5	587,7	0,0	587,7	0,0	0,0	0,0
Фінансовий баланс	-3 001,4	0,0	-3 001,4	-1 505,1	0,0	-1 505,1	-578,8	0,0	-578,8	639,4	0,0	639,4
Поточний баланс	1 564,2	3 334,7	4 898,9	4 707,3	2 970,3	7 677,6	43 973,7	5 580,7	49 554,3	42 015,7	2 421,5	44 437,2
Капітальні надходження	0,0	10 913,0	10 913,0	0,0	18 602,8	18 602,8	0,0	17 771,5	17 771,5	0,0	6 898,0	6 898,0
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	3 534,7	7 751,0	11 285,7	1 713,2	1 826,2	3 539,4	1 813,7	6 843,9	8 657,7	88,0	910,8	998,8
Капітальні надходження всього	3 534,7	18 664,0	22 198,7	1 713,2	20 429,0	22 142,2	1 813,7	24 615,5	26 429,2	88,0	7 808,8	7 896,8
Капітальні видатки	15 708,9	6 762,8	22 471,7	12 666,6	8 940,6	21 607,2	28 208,8	19 462,7	47 671,4	3 917,9	3 115,3	7 033,2
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	1 246,9	14 968,5	16 215,4	324,9	12 759,0	13 083,9	3 250,9	9 831,2	13 082,1	399,4	2 262,3	2 661,7
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	7 751,0	0,0	7 751,0	1 520,9	0,0	1 520,9	4 993,9	0,0	4 993,9	410,8	0,0	410,8
Капітальні видатки всього	24 706,8	21 731,3	46 438,1	14 512,4	21 699,6	36 212,0	36 453,6	29 293,9	65 747,5	4 728,1	5 377,6	10 105,7
Капітальний баланс	-21 172,1	-3 067,3	-24 239,4	-12 799,2	-1 270,6	-14 069,8	-34 639,9	-4 678,4	-39 318,3	-4 640,1	2 431,2	-2 208,9
Баланс після капітальних видатків	-19 607,9	267,4	-19 340,5	-8 091,9	1 699,7	-6 392,2	9 333,8	902,3	10 236,0	37 375,6	4 852,7	42 228,3
Надання пільгових кредитів (з урахуванням повернення)	91,3	-2,3	89,0	94,0	1,1	95,1	630,0	-10,7	619,3	180,0	-22,4	157,6
Профіцит/дефіцит	-19 699,2	269,7	-19 429,5	-8 185,9	1 698,6	-6 487,3	8 703,8	913,0	9 616,7	37 195,6	4 875,1	42 070,7
Фінансування	19 699,2	-269,7	19 429,5	8 185,9	-1 698,6	6 487,3	-8 703,8	-912,9	-9 616,7	-37 195,6	-4 875,1	-42 070,7
Баланс	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Миколаївської міської ради

Фінансування бюджету м. Миколаїв протягом 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року з розбивкою на загальний та спеціальний фонди, тис. грн.

Показник	2004 р., Загальний фонд	2004 р., Спеціальни й фонд	2004 р., Разом	2005 р., Загальний фонд	2005 р., Спеціальни й фонд	2005 р., Разом	2006 р., Загальний фонд	2006 р., Спеціальни й фонд	2006 р. Разом	I півріччя 2007 р., Загальний фонд	I півріччя 2007 р., Спеціальни й фонд	I півріччя 2007 р., Разом
Профіцит/дефіцит	-19 699,2	269,7	-19 429,5	-8 185,9	1 698,6	-6 487,3	8 703,8	913,0	9 616,7	37 195,6	4 875,1	42 070,7
Фінансування	19 699,2	-269,7	19 429,5	8 185,9	-1 698,6	6 487,3	-8 703,8	-912,9	-9 616,7	-37 195,6	-4 875,1	-42 070,7
Зміни залишків	14 838,4	183,2	15 021,6	-3 473,0	-1 664,7	-5 137,7	-8 703,8	-905,1	-9 608,9	-15 070,3	-4 869,2	-19 939,5
залишок на початок року	16 715,2	2 020,4	18 735,6	1 876,8	1 837,2	3 714,0	5 349,8	3 501,9	8 851,7	14 053,5	4 407,0	18 460,5
залишок на кінець року	1 876,8	1 837,2	3 714,0	5 349,8	3 501,9	8 851,7	14 053,6	4 407,0	18 460,6	29 123,9	9 276,2	38 400,1
Фінансування за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку	4 860,8	0,0	4 860,8	11 658,9	0,0	11 658,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Одержано	17 390,0	0,0	17 390,0	81 598,2	0,0	81 598,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Повернено	12 529,2	0,0	12 529,2	69 939,3	0,0	69 939,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-22 100,0	0,0	-22 100,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5 000,0	0,0	5 000,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	27 100,0	0,0	27 100,0
Інші розрахунки	0,0	-452,9	-452,9	0,0	-33,9	-33,9	0,0	-7,8	-7,8	-25,3	-5,9	-31,2
Баланс	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Миколаївської міської ради

Недоїмка за платежами до бюджету м. Миколаїв за 2002-2006 рр. та I півріччя 2007 року, тис. грн.

Показник	01.01.2003 р.	01.01.2004 р.	01.01.2005 р.	01.01.2006 р.	01.01.2007 р.	01.07.2007 р.
Податок на доходи фізичних осіб	25,4	555,3	750,1	807,6	1 330,3	526,4
Податок на прибуток підприємств комунальної власності	0,0	0,0	0,0	0,0	2 224,5	452,2
Єдиний податок з суб'єктів малого підприємництва	42,7	44,7	57,0	79,9	91,2	85,2
Плата за землю	2 282,7	2 933,2	2 597,6	3 811,9	1 511,8	1 080,8
Плата за торговий патент	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	293,4
Місцеві податки та збори (комунальний податок)	35,6	34,9	65,0	114,9	364,0	6,5
Частина прибутку (доходу) госп.організацій (які належать до ком.власн., або у стат. фондах яких є частка комун.власності), що вилучається до бюджету	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	168,2
Податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин та механізмів	301,4	342,8	140,4	128,2	362,2	353,4
Збір за забруднення навколишнього природного середовища	5,9	11,5	194,1	231,4	3,9	4,8
Інші податки і збори	6 761,9	605,6	649,7	597,9	444,0	0,0
Разом	9 455,6	4 528,0	4 453,9	5 771,8	6 331,9	2 971,0

Джерело: Фінансове управління Миколаївської міської ради

